

Yhdysvaltalaisien itseymmärrys murroksessa

ALIO

Benita Heiskanen

Yhdysvaltain presidentinvaalien varsinaisella kierroksella ovat vastakkain republikaanisen puolueen ulkopuolelta tuleva protestiehdokas **Donald Trump** ja demokraattisen puoluekoneiston kivijalkaan nojaava **Hillary Clinton**. Molemmilla ehdokkailla on painolastinaan poikkeuksellisen voimakas negatiivinen julkisuuskuva. Mieliäpidemittausten mukaan jopa yli 60 prosenttia vastanneista kokee ehdokkaiden profiilin kielteisenä. Äänestäjien vaakakupissa painaa pienemmän pahan logiikka.

Clintonia syytetään epäi-toudesta, etäisyydestä ja epärehellisyydestä. Vaikka esivaalien kilpakumppani **Bernie Sanders** on antanut hänelle täyden tukensa, monien Sandersin

kannattajien on vaikea sulattaa Clintonin valintaa. Kun Wikileaks-sähköpostivuodot paljastivat demokraattien vaalikoneiston suhmuroineen Clintonin hyväksi, Sandersin tukijat suuttuivat entisestään. Nämä kannattajat saattavat siirtyä tukemaan vihreiden ehdokasta **Jill Steinia** tai jättää äänestämättä kokonaan.

Trumpin epäpätevät ja harmitsemattomat lausunnot ulkopoliitikasta ja Yhdysvaltain liittolaisista ovat saaneet aikaan republikaanien vanhan kaartin loikkareiden aallon. Presidentti **Barack Obaman** mukaan ongelma ei ole pelkästään siinä, että Trump on epäpätevä, vaan siinä, ettei hän ole osoittanut min-käänlaista kiinnostusta oppia asioita. Republikaanien riveis-sä eläteltiin pitkään toivetta, että esivaalien jälkeen Trump muuttaisi tyyliään valtiomies-mäisemmäksi, mutta toiveen osoittaututtua turhaksi on yhä useammalle tullut mitta täyteen.

Osa tympääntyneistä on siirtynyt tukemaan Libertaa-

30

UUOTTA.

Korkeimman oikeuden tuomarien valinnat tulevat määrättämään Yhdysvaltain kehityskulun seuraavat 30 vuotta.

ripuolueen **Gary Johnsonia**, republikaanien riveistä sitoutumattomana ehdolle asettanutta **Evan McMullenia** tai **Hillary Clintonia**. Clintonin leiriin siirtyneet perustelevat valintaansa sillä, että hänen linjansa ainakin tunnetaan – samaa ei voi sanoa Trumpista.

Kaksipuoluejärjestelmän ulkopuolelta tulleiden ehdokaiden on saatava 15 prosentin kannatus mieliäpidemittaauksissa voidakseen osallistua tv-väittelyihin. Vaikka heidän todennäköisyytensä tulla valituksi presidentiksi on häviävän pieni, jo yhden osavaltion voitto voi ratkaista vaalien lopputuloksen.

Yhdysvaltain julkisessa keskustelussa korostetaan vaalien kauaskantoisia seurauksia yhteiskunnassa.

Kyse ei ole pelkästään siitä, kuka asuttaa Valkoista taloa seuraavat neljä tai kahdeksan vuotta. Seuraava presidentti saattaa nimetä jopa neljä korkeimman oikeuden yhdeksästä tuomarista, joista tällä hetkellä

republikaaneja ja demokraatteja on kutakin neljä, ja heistä kolme kahdeksissakymmenissä (republikaanienemmistöinen senaatti on hiljattain estänyt Barack Obaman nimeämisen ehdokkaana). Korkeimman oikeuden tuomarien valinnat tulevat määrättämään Yhdysvaltain kehityskulun seuraavat 30 vuotta.

Juridisten kysymysten lisäksi keskustelua käydään yhdysvaltalaisuuden luonteesta ja tulevaisuudesta. Donald Trumpin isolationismiin ja protektionismiin tähtäävät lausunnot kyseenalaistavat Yhdysvaltain vallitsevat ulko- ja kauppasuhteet. Aatteellisesti Trump ajaa 1800-luvun puolivälillä syntyntä nativistista ajattelua, joka pyrkii rajoittamaan tiettyjen uskonnollisten ja etnisten ryhmittymien oikeutta saada Yhdysvaltain kansalaisuus. Nativistien aloitteessa eri kansallisuuksien maahanmuuttoa rajoitettiin laissa aina 1960-luvulle asti. Trumpin ajamaa linjaa voisi luonnehtia ”uusnativismiksi”.

Koko viime vuoden ajan pohdittiin sitä, kuinka kauan Trumpin teflon riittää, vai tuleeko raja jossain vaiheessa vastaan. Puolueessa nieltiin niin vähemmistöryhmiin kohdistuvat solvaukset, kampanjatilaisuuksien vihanlietsonta kuin tietämättömyys politiikan asiakysymyksistä.

Kun republikaanien yhteinäisfasadi lopulta petti ja yksittäiset henkilöt alkoivat vetää tukensa ehdokkaalta, loikkaarit vetosivat oikeudentajuunsa yhdysvaltalaisuuden luonteesta: ”Trump ei edusta meitä kansana”, ”yhdysvaltalainen demokratia ei ole tällaista” ja ”me pystymme parempaan”.

Yhdysvaltalaisuuteen on aina liitetty voimakkaasti latautuneita käsityksiä maan itseymmärryksestä sekä maan globaalista roolista. Tällä hetkellä itseymmärrys on murroksessa.

Kirjoittaja on dosentti ja Turun yliopiston Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton -keskuksen johtaja.